

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA KOLASIŃSKI przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 46243/99)

WYROK – 1 lutego 2005 r.

W sprawie Kolasiński przeciw Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
składająca się z następujących sędziów:

Sir Nicolas BRATZA, *przewodniczący*,
Pan J. CASADEVALL,
Pan M. PELLONPÄÄ,
Pan R. MARUSTE,
Pan S. PAVLOVSKI,
Pan L. GARLICKI,
Pan J. BORREGO BORREGO, *sędziowie*,
oraz Pan M. O'BOYLE, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu zamkniętym 11 stycznia 2005 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 46243/99) wniesionej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiej Komisji Praw Człowieka („Komisja”) na podstawie dawnego artykułu 25 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego, pana Henryka Kolasińskiego („skarżący”), 9 lutego 1998 r.

2. Skarżący był reprezentowany przez panią F. Pniewską, prawnika praktykującego w Koszalinie. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swoich

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 § 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

pełnomocników, pana K. Drzewickiego, a następnie pana J. Wołosiewiczza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucał, w szczególności, że długość postępowania cywilnego w jego sprawie była nadmierna.

4. Skarga została przesłana do Trybunału 1 listopada 1998 r., kiedy to Protokół nr 11 do Konwencji wszedł w życie (art. 5 § 2 Protokołu nr 11).

5. Skarga została przydzielona Czwartej Sekcji Trybunału (art. 52 § 1 Regulaminu Trybunału). W ramach tej Sekcji została utworzona Izba, która miała rozpatrywać niniejszą sprawę (art. 27 § 1 Konwencji), jak przewiduje art. 26 § 1 Regulaminu Trybunału.

6. Decyzją z 25 listopada 2003 r. Trybunał uznał skargę za częściowo dopuszczalną.

7. 1 listopada 2004 r. Trybunał zmienił skład swoich Sekcji (art. 25 § 1 Regulaminu Trybunału). Niniejsza sprawa została przydzielona nowo utworzonej Czwartej Sekcji (art. 52 § 1 Regulaminu Trybunału).

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

8. Skarżący, Henryk Kolasiński, jest obywatelem polskim, który się urodził w 1927 r. i mieszka w Koszalinie, Polska.

A. Fakty przed 1 maja 1993 r.

9. Żona skarżącego zmarła 15 maja 1990 r. 2 października 1990 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie uznał, że skarżący, jego pasierbica – J. K. – i dwóch wnuków dziedziczą nieruchomość.

10. 28 grudnia 1990 r. M. F., jeden z wnuków złożył do Sądu Rejonowego w Koszalinie wniosek o podział nieruchomości żony skarżącego. Zwrócił się także do sądu o rozwiązanie majątkowej wspólnoty małżeńskiej skarżącego i jego zmarłej żony.

11. 4 grudnia 1992 r. odbyła się pierwsza rozprawa przez sądem.

B. Fakty po 30 kwietnia 1993 r.

12. W liście z 5 maja 1993 r. skarżący zwrócił się do przewodniczącego Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Koszalinie o przyspieszenie postępowania.

13. 5 listopada 1993 r. i 20 stycznia 1994 r. sąd pierwszej instancji przeprowadził rozprawę.

14. 17 lutego 1994 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie. Skarżący wniósł zażalenie. 5 lipca 1994 r. Sąd Wojewódzki w Koszalinie uchylił postanowienie pierwszej instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia.

15. 9 marca i 18 maja 1995 r. sąd przeprowadził rozprawy. Na rozprawie 29 czerwca 1995 r. sąd zarządził sporządzenie opinii biegłego.

16. 24 listopada 1995 r. skarżący wniósł skargę do prezesa Sądu Rejonowego w Koszalinie na zbyt wolne prowadzenie postępowania. 21 lutego 1997 r. prezes Sądu Wojewódzkiego w Koszalinie poinformował skarżącego, że jego skarga na zwłokę w postępowaniu jest uzasadniona.

17. 10 czerwca 1996 r. sąd przeprowadził rozprawę.

18. 22 sierpnia 1996 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie. 30 września 1996 r. skarżący wniósł zażalenie do Sądu Wojewódzkiego w Koszalinie.

19. 11 lutego i 25 marca 1997 r. Sąd Wojewódzki przeprowadził rozprawy. 22 kwietnia 1997 r. Sąd Wojewódzki w Koszalinie uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia.

20. 11 września 1997 r. sąd przeprowadził rozprawę. 22 października 1997 r. skarżący zwrócił się do prezesa Sądu Rejonowego w Koszalinie o przyspieszenie postępowania.

21. Podczas rozprawy 4 grudnia 1997 r. strony doszły do porozumienia w odniesieniu do niektórych ruchomości. Następnie sąd umorzył postępowanie w tej kwestii.

22. 19 lutego 1998 r. skarżący poskarżył się na długość postępowania do ministra sprawiedliwości.

23. 10 kwietnia 1998 r. sąd przeprowadził rozprawę i nakazał sporządzenie opinii biegłego.

24. 24 kwietnia 1998 r. Sąd Wojewódzki wydał postanowienie częściowe. 24 maja 1998 r. Sąd Rejonowy przeprowadził rozprawę.

25. 25 maja 1998 r. minister sprawiedliwości poinformował skarżącego, iż prezes Sądu Wojewódzkiego w Koszalinie będzie nadzorował postępowanie. Sąd Rejonowy przeprowadził kolejne rozprawy 3 lipca, 7 i 28 sierpnia 1998 r. 1 października 1998 r. biegły przedłożył opinię w sądzie.

26. Podczas rozprawy 20 listopada 1998 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie. 15 stycznia 1999 r. skarżący złożył zażalenie do Sądu Wojewódzkiego w Koszalinie. 27 kwietnia 1999 r. skarżący poskarżył się do ministra sprawiedliwości na długość postępowania i fakt, iż jego zażalenie z 15 stycznia 1999 r. nie zostało przesłane do Sądu Wojewódzkiego.

27. 28 września 1999 r. Sąd Wojewódzki przeprowadził rozprawę. Rozprawy wyznaczone na 12 i 26 października 1999 r. zostały odroczone.

28. 4 listopada 1999 r. Sąd Wojewódzki podtrzymał postanowienie sądu pierwszej instancji. 15 marca 2000 r. skarżący wniósł kasację do Sądu Najwyższego. Postępowanie zostało zakończone postanowieniem Sądu Najwyższego 23 kwietnia 2001 r.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

29. Skarżący zarzucał, że długość postępowania w jego sprawie przekroczyła „rozsądny termin” przewidziany w artykule 6 § 1 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd... przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ...”

30. Rząd zakwestionował ten pogląd.

A. Okres podlegający rozpatrzeniu

31. Sąd zauważył, iż okres podlegający rozpatrzeniu nie rozpoczął się 28 grudnia 1990 r., kiedy to postępowanie zostało wszczęte, lecz 1 maja 1993 r., kiedy Polska uznała prawo do skargi indywidualnej. Jednakże oceniając długość czasu, jaki upłynął po tej dacie, należy wziąć pod uwagę stan postępowania w tym czasie (patrz m.in. *Humen przeciw Polsce*, [GC], nr 26614/95 z 15 października 1999 r., § 59). Okres podlegający rozpatrzeniu zakończył się 23 kwietnia 2001 r. (patrz pkt. 28 powyżej). Trwał zatem ponad dziesięć lat i cztery miesiące, z czego niemal osiem lat podlega jurysdykcji *ratione temporis* Trybunału.

B. Rozsądna długość postępowania

1. Stanowisko Rządu

32. Rząd przyznał, że sprawa była skomplikowana. Dotyczyła skomplikowanych kwestii faktycznych i prawnych. Co więcej, właściwe sądy musiały uzyskać wiele opinii biegłych w celu oszacowania wkładów do małżeńskiej wspólnoty majątkowej.

33. Ponadto Rząd twierdził, że znaczenie postępowania dla skarżącego miało wyłącznie majątkowy charakter.

34. Rząd utrzymywał też, iż organy wykazały się wystarczającą starannością.

35. Jeżeli chodzi o postępowanie skarżącego, to Rząd utrzymywał, iż do pewnego stopnia przyczynił się on do przedłużenia postępowania. W szczególności Rząd powoływał się na fakt, iż skarżący trzykrotnie wnosił on zażalenia na postanowienia Sądu Rejonowego. Ponadto Rząd zauważył, iż skarżący przedłożył liczne listy i wnioski zmieniające pozew.

Na końcu Rząd zwrócił się do Trybunału o uznanie skargi za oczywiście bezzasadną.

2. Stanowisko skarżącego

36. Skarżący nie zgodził się z oświadczeniami Rządu. Odnosząc się do twierdzenia Rządu, że to on spowodował opóźnienia w postępowaniu argumentował, że większość listów, które napisał, miała na celu przyspieszenie postępowania.

Ostatecznie skarżący argumentował, że postępowanie miało dla niego ogromne znaczenie, ponieważ dotyczyło majątku jego zmarłej żony. Zaznaczył, iż podczas postępowania krajowego nie był w stanie wykorzystywać funduszy zdeponowanych na wspólnym koncie bankowym.

3. Ocena Trybunału

37. Trybunał uważa, iż nawet jeśli sprawa jest do pewnego stopnia skomplikowana i wymaga zebrania rozległych dowodów, nie można tego traktować jako usprawiedliwienia dla długości postępowania.

38. Trybunał uważa, iż waga postępowania dla skarżącego była znacząca.

39. Jeśli chodzi o postępowanie skarżącego, to Trybunał nie widzi podstaw do stwierdzenia, że wykorzystywanie przez skarżącego jego proceduralnych praw było bezpodstawne i równoznaczne z opóźnianiem. Dlatego Trybunał nie jest przekonany argumentacją Rządu, że skarżący przyczynił się do długości postępowania.

40. Ponadto Trybunał zauważa, że 1 maja 1993 r., kiedy Polska uznała prawo do skargi indywidualnej, postępowanie przed Sądem Rejonowym trwało 2,5 roku i tylko jedna rozprawa miała w tym czasie miejsce (patrz powyżej pkt 10 i 11). Trybunał zauważa, że po 1 maja 1993 r. miały miejsce okresy bezczynności, które można przypisać działaniom organów państwowych. W szczególności, opóźnienie trwające prawie rok, między 29 czerwca 1995 r. i 10 czerwca 1996 r. kiedy nie było rozpraw (patrz powyżej pkt 15 i 17). Co więcej, nastąpiło dalsze opóźnienie między 15 stycznia i 28 września 1999 r. po wniesieniu przez skarżącego zażalenia 15 stycznia 1999 r. (patrz powyżej pkt 26 i 27).

41. Trybunał zauważa, iż organy krajowe przyznały, że postępowanie nie było prowadzone odpowiednio szybko (patrz powyżej pkt 16 i 25).

42. Nawet, jeśli w postępowaniu brały udział różne instancje, biorąc pod uwagę wszystkie istotne fakty jako całość, w tym długość postępowania i mając na względzie jego stan 1 maja 1993 r. Trybunał zauważa, że wymóg „rozsądnego czasu trwania postępowania” zawarty w art. 6 § 1 Konwencji nie został spełniony w niniejszej sprawie.

43. Zatem nastąpiło naruszenie art. 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

44. Artykuł 41 Konwencji stwierdza:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

45. Skarżący domagał się kwoty 35 337,92 złotych polskich z tytułu szkody majątkowej. Skarżący domagał się również kwoty 75 600 zł kompensującej straty moralne, które poniósł w wyniku przewlekłego postępowania.

46. Rząd zaznaczył, że roszczenia skarżącego są nadmierne. Rząd dalej stwierdził brak bezpośredniego związku przyczynowego między roszczeniami skarżącego z tytułu szkody majątkowej i domniemanym naruszeniem Konwencji.

47. Jeżeli chodzi o szkodę majątkową konkluzja Trybunału na podstawie zebranego dowodu jest taka, iż skarżący nie wykazał, że szkoda majątkowa, której dotyczy jego roszczenie, została spowodowana przez nadmierną długość zaskarżonego postępowania. W konsekwencji nie ma usprawiedliwienia dla zasądzenia mu jakiegokolwiek kwoty na tej podstawie (zobacz *mutatis mutandis*, *Kudła przeciw Polsce* [GC], nr 30210/96, § 164, ECHR 2000-XI).

48. Z drugiej strony Trybunał uważa, że skarżący poniósł szkodę o charakterze niemajątkowym, taką jak stres i frustracja z powodu przewlekłości postępowania, która nie może być zaspokojona przez samo stwierdzenie naruszenia Konwencji. W związku z powyższym w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy i oceniając na zasadzie słuszności, Trybunał zasądza na rzecz skarżącego kwotę 4 000 euro tytułem szkody niemajątkowej.

B. Koszty i wydatki

49. Ponadto skarżący domagał się kwoty 2 212 złotych tytułem zwrotu opłat prawnych i kosztów tłumaczenia poniesionych w związku z postępowaniem przed Trybunałem i przedłożył odpowiednie zaświadczenia.

50. Rząd zwrócił się do Trybunału o zasądzenie kwoty, ale tylko w takim zakresie, który obejmuje koszty i wydatki rzeczywiście i niezbędnie poniesione oraz rozsądne co do kwoty. Oparł się na wyroku *Zimmerman i Steiner przeciw Szwajcarii* z 13 lipca 1983 r., Seria A nr 66, str. 36 § 6.

51. Trybunał rozpatrzył roszczenie w świetle zasad swojego orzecznictwa (patrz np. *Nikolova przeciw Bułgarii* [GC], nr 31195/96, § 79, ECHR 1999-II i *Kudła przeciw Polsce*, cytowane powyżej, § 168). W niniejszej sprawie, mając na względzie posiadane informacje i powyższe kryteria, Trybunał uważa za roz-

sądne zasądzenie skarżącemu kwoty 530 euro na pokrycie kosztów i wydatków związanych z postępowaniem przed Trybunałem.

C. Odsetki z tytułu zwłoki

52. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu zwłoki w wypłacie zadośćuczynienia powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje, że* doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
2. *Uznaje, że*
 - (a) pozwane państwo ma wypłacić skarżącemu, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, następujące kwoty przeliczone na polskie złote według kursu z dnia realizacji wyroku:
 - (i) 4 000 euro (cztery tysiące euro) z tytułu szkody niemajątkowej;
 - (ii) 530 euro (pięćset trzydzieści euro) z tytułu zwrotu kosztów i wydatków;
 - (iii) plus jakikolwiek podatek, jaki może zostać pobrany od powyższych kwot;
 - (b) od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty zwykle odsetki będą płatne od tej sumy według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe;
3. *Oddala* pozostałą część żądania skarżącego dotyczącego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i ogłoszono na piśmie 1 lutego 2005 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i § 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancierz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący